

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

Pars IV. Charitomachia Luthero-caluinistica, De Gratia & Iustificatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

GENEALOGIA CHARITOMACHIAE LVTHERO-CALVINISTICÆ,

Hoc est,

Gratiam Oppugnantis:

sive

PARS IV.

De Gratia & Iustificatione.

QVÆSTIO I.

*An Adam fuerit cum aliquo supernaturali
dono conditus?*

HÆRESIARCH. PELAGIVS anno 410.
mortuo Ruffino Aquileiensi presbyte-
ro, in Sicilia, librum Xysti philoso-
phi etnici verit, & S. Xysto Papæ
Martyri adscripsit, S. Augustini, plu-

riumque deceptor, donec ab S. Hieron. proderetur
anno 411. Ob hæreses ad Conc. in Palaestina citatus,
eas dolose coram 14. Episcopis ciurans, effugit dam-
nationem, anno 415. Recitat Eas Bzouius ibidem.
Mox ad vomitum reuersus, ab S. Hier. & August.
confutatur, & anno 416. in Conc. Mileuit, & Car-
thag. condemnatur. Appellâs vero ad Papam an. 417.
rursus damnatur, & ab Honorio Imp. proscribitur. Is,
in cæteris, finxit, hominem esse conditum cū solis natura
libus facultatib. & nullo cum dono supernaturali. Ideo-
que per Adæ peccatū nihil hominem perdidisse: & ho-
die nos tales nasci, quales erant conditi protoplastæ.

Ff 3

Lv-

LUTHERANI, & Iuxta CALVINIANI nulla dona supernaturalia in homine primo extitisse contendunt: deteriorem tamen ex lapsu euasisse eò, quod naturale quid perdidit: in primis verò Liberum arbitrium. Vide Luthero-cal. p. 4. q. 1.

PAPISTA. *Fecit Deus hominem Rectū, Eccl. 7. cum originali iustitia: Addiditque ei gratiam gratum facientem sic, Vt nō egeret gratia speciali, qua ad vel bene operandum, vel cauenda mala, excitaretur: quæ omnia vnum fuerunt donum supernaturale. De gratia gratum faciente definierunt Conc. Arausicanum 1. can. 19. & Trid. sess. 5. ex S. Scriptura & S. Patrum Consensu. Bell. c. 3. Non egebat excitante gratia; quod nulla rebellione retardabatur, vt nos, stante appetitu sub ratione, & hac sub Deo obediēter. Vnde S. Aug. 1. de bono perseuer. c. 7. Perseuerare in bono, resistere tentationi, seruire mandata, non peccare. &c. Hoc non est in viribus liberi arbitrii, quales nunc sunt: Fuerat in homine, antequam caderet, sc. ex gratia prima originali, non ex natura: Et ipsa ea gratia fuerat in arbitrio eius vt vteretur illa, vel non, pro vt veller. Gratia ei non deerat; deerat ipse sibi, quia sic voluit. Vnde S. Augustinus l. 14. Ciu. c. 27. gratiam fuisse Adamo, vt cibus est nobis: quo, si volumus, vtimur; si nolumus, non vtimur. Sic & Theologi, in 2. dist. 24. a. 4. Hęc de donis animæ.*

QVÆSTIO II.

An homo potuisset mori, si non peccasset: idque naturaliter, an supernaturaliter?

HÆRESIARCH. PELAGIANI affirmabant, teste S. Aug. 1. de har. c. 88 moriturum, etsi nō peccasset. ALII negant moriturum fuisse; vt cui Immortalitas

tas fuerit naturalis, non supernaturalis, r. Quia Aug. 13. Ciu. c. 15. ait: *Corporis mortem nobis, non legemur, sed merito iniustitiam esse peccati.* 2. Iniustitiam Deo habuunt, qui asserunt morteros fuisse homines, et non peccasset: quia si mors homini naturalis esset sine iniustitia Dei moreretur, vt bruta.

AVTOR. I. Mors est pœna peccati. Sic Gen. 2. *Quocunque die comederis, morte morieris:* Morte animæ, aiebant Pelagiani. At contra Augustinus: Morte corporis dictauit Iudex Deus reis, Gen. 3. *Puluis es, & in puluerem reuerteris:* et quæ eandem eis minatus est Gen. 2. Vnde Symmachi versionem laudat S. Hieronymus illam: *Quocunque. & c. mortalis est.* Mortem etiam animæ peccatrici intelligi nil obstat: quia anima, quæ peccauerit ipsa morietur.

2. Deus mortem non fecit. Quia, Sap. 1. *Deus creauit hominem inextinguibilem, inuidia autem diaboli mors intrauit in orbem.* 1. Cor. 15. *In Adam omnes moriuntur.* Sic & Conc. Mileuitanum can. 1.

II. Immortalitas corporalis protoplastis fuit supernaturalis, nō naturalis. Ira S. Patres, S. Aug. 1. 6. in Gen. adit. c. 15. &c.

DICO AD I. Lex naturæ non lapide erat iustitia originalis, non hæc infligit mortem, sed arcebat.

AD II. Si homo fuisset in puris naturalibus conditus, mori sine iniustitia Dei potuisset: at erat conditus cum gratia ei superaddita, quam Dei benignitas quia spreuit, debitam incurrit mortis pœnam.

QVÆSTIO III.

An omnia peccata sint Aequalia, aut Mortalia?

I. **HÆRESIARCH. IOVINIANVS**, teste S. Hier. l. 1. c. 18. vitam asperam mutauit in epicuræam. Hæresiarcha fit horum errorum, teste S. Hier. ibi. l. 2.

1. Virgines, viduas, maritatas eiusdem esse meriti.

2. Plena fide tenatos in baptismo subuerti ab diabolo non posse.

3. Inter abstinentiam ciborum, & perceptionem eorumdem cum gratiarum actione, non esse discrimen.

4. Vnam ac parem omnium, qui suum baptisma seruarint, esse remunerationem in cœlis.

5. Diiparam post partum esse Virginem desisse.

6. Anno 390. damnatur Romæ ab Siricio Papa, & huius autoritate ab Sancto Ambrosio in Conc. Mediolanensi, simul ab Theodosio Imp. proscribitur, ab S. A. g. & Hiet. refutatus.

Idem in cæteris docuit, peccata omnia esse paria.

II. **PELAGIVS** teste Hier. & Aug. de har. c. 88. statuit, quod licet peccato gratiam auertit, ideoque omne peccat. esse mortale. Quia autem iustos esse aliquos negare nequibat, asseribat. Possit hominem hæc in vita abque omni peccato vivere.

LVTHERVS & **CALVINVS**, eorumque sequaces quatenus Iouinianizent ac Pelagianizent, liquebit infra quæst.

CALVINVS pertendit, Electis quantacumque peccata, nulla esse mortalia, ob persistentem fidem; quæ accepta semel, perdi non queat: Ideoque iustis peccata nocere nihil.

Reprobis vero quantulacumque peccata esse mortalia: quod fide careant, ab eis nunquam vere accepta.

PAPISTA. Refutauit in *Luthero-cal.* p. 4. q. 23. In *Antichristo* p. 4. q. 34.

Vnde S. Prosper ad Genuen. *Credendo Adam diabolo, non credidit Deo. &c. Omnes igitur, quod Adam perdidit, perdidit.* &c. Et quomodo in quoquam filiorum eius inueniretur, nisi eam idem spiritus, qui omnia in omnibus operatur, infunderet?

2. Dauidem Aug. in Psa. 50. sic loqui facit: *Desperarem de meo tam lethali vulnere: nisi tantum medicum reperirem.*

Ambr. l. de Apolog. Dauid. c. 16. *Ideo liberari se à sanguinibus, hoc est, à peccatis mortalibus postulant.*

3. De Petro S. Aug. traçt. 66. in Ioa. *Quanta vita est confiteri Christum; tanta mors est negare Christum.* Itaque prædestinati Adam & Petrus, iustique peccando lethaliter facti sunt iniusti, ac etiam fidè perdidit, quam habuerant.

QVÆSTIO IV.

An Deus dici possit autor peccati?

HÆRESIARCH. I. SIMON Magus, teste Vincent. Lyren. comment. aduersus uocum nouit. aiebat: Deus eam nobis dedit naturam, quæ non possit non peccare.

II. **GERDON**, apud Tert. l. de præscript. **MARCION**, teste Iren. l. 1. aduersus har. c. 29. **MANICHÆVS** apud Aug. de har. c. 49. **PRISCILLIANVS**, teste S. Leone epist. 93. c. 6. **ALBIGENSES** apud S. Anton. in Theol. Summa p. 4. tit. II. c. 7. §. 5. duo rerum Principia summa fingeant, Corporum Malum, Spiritualium Bonum, Peccati causam in Deum non bonum referebant.

III. **FLORINVS** anno 179. Ro. Ec. Presbyter, Valentinianæ hæresios propagator, discipulusque Montani, & plurtquam hæreticus, ait *Cæsarien. l. 5. hist. c. 20.* docebat ipsum verum Deum verè causam peccati esse.

IV. **SELEVCIANI**, teste Aug. l. de har. c. 59. aiebant, Malum ali quando esse à Deo, aliquando à materia.

V. **LIBERTINI** (apud Caluinum l. de Instr. contra Libert. & Epist. ad Rotomag. contra Francisc. Libert.) orti ab Coppino, & Quintino Sutoribus Flindris, docuerant ista: 1. Peccatum nihil esse, præter falsam opinionem: cū Deus omnia faciat, & nil facere mali possit. Itaque mechos, homicid. s. &c. reprehendi non oportere: quod sit hoc Deum reprehendere. 2. Regenerationem esse depolitionem conscientie: itaque Pœnitentiam esse profite ri se nil egisse mali. Et sic hominem posse ad summam redire innocentiam. 3. Christum nil esse, nisi Compositum quid ex Dei spiritu, & Opinione: Mortuum, cum aboleuit opinionem peccati: Resurrexisse, cum docuit nos esse ipsum Dei spiritum. 4. Ad omnem Religionem simulare, & se assimilare licitum. 5. Scripturam esse nihili, Spiritum verò cuiusque audiendum solum.

Hos ex Caluino procreatos sequentia docent, tametsi dein eos stylo infestauit: sicut & Lutherus ortos ex se Anabaptistas & Sacramentarios.

Lv-

LYTHERVS, in *assert. art. 36.* ait: Neminem habere in potestate, ut cogitet bonum vel malum.

MELANCHT. in *Rom. 8.* ait: Sic est opus Dei Iudæ proditio, ut Pauli vocatio. Sed uterque cantarunt in hoc palinodiam.

CALVINVS, ZVINGLIVS, Beza. &c. afferunt,
1. Deum ab æterno prædestinasse peccatum Adæ.

2. Et omnia omnium peccata:

3. Impelli diabolum à Deo, ut ad peccandum homines inducat.

4. Deum operari nobiscum actus nefandos, non ut causam vniuersalem solum; sed ut particularem: esseque nos instrumenta Dei Actiua peccatorum; Passiua, Operum vitiorum.

Vnde colligi necesse, Deum esse simpliciter autorem peccatorum; idque verè & propriè solum, non homines.

Quæ docentur ex ipsis in *Luthero-cal. p. 4. q. 5. 6. 7. 8. 9. 10.*

PAPISTA. Ista singula singulè sunt, impiæque blasphemix.

RATIONES. I. S. *Anselmi l. de lib. arbit. c. 8.* Iusta voluntas hominis est ea tantum, quæ vult, quod Deus eam vult velle; iniusta, quæ vult, quod Deus non vult eam velle: Ergo, si Deus vellet hominem peccare, vellet eum velle, quod nollet eum velle.

At hoc implicat. Non ergo Deus potest id velle; min⁹ autor fieri, imperare, impellere.

II. RAT. S. *Fulgentij l. 1. ad Monimum, c. II. 22. 23.* Omnes viæ Dei Misericordia & veritas, *Pf. 21.* adeo nihil est in Deo vel à Deo nisi plenum rationis: ratio autem excogitari nequit, cur velit Deus, faciatue peccare homines: non igitur vult, aut facit.

Cur autem ex iniusto iustum faciat,

ratio est eius Bonitas. At è contra, ait Fulg. *ibid.* *Iustitia iusta non erit, si puniendum reum non inuenisse, sed fecisse dicatur. In iustitia esset, si lapsus tribuat poenam, quem suam prædestinasse dicitur ad ruinam.*

Pulcrè S. Aug. 3. *Confess. c. 2.* *Maleuola beneuolentia foret, si quis miserum esse velit, ut ei misereatur.*

Præsertim, cum, *Eccl. 15.* *Non sunt Deo necessarij impij.*

III. RAT. S. *Augustini lib. 83. qq. 91.* Insipientem non cadit, facere alium deteriorem: ergo minus in Deum, ut Sapientissimum.

Deinde Deficere est ab Esse tendere ad non esse: Deus autem est quod est, ergo deficere ad Deum pertinere nequit; proinde nec Peccare, quod est deficere.

IV. RAT. Deus vult eradicari malitiam, eamque vetat, punit: Christus venit ut tollat peccata, dissoluat opera diaboli: non igitur incitat ad operandum male.

Ita *Sanctus Ambrosius libr. 1. Hexam. cap. 8.*

V. RAT. *Prou. 12.* *Erant, qui operantur malum.* Et 3. *Eth. c. 1.* *Omnis malus ignorans.* Ergo Deus non potest cum peccatore malum operari.

VI. RAT. Marcion, Manichæus. &c. statuentes Deum operari in homine malum, fuerunt semper execrabiles: ergo pariter Libertini & Calvinistæ eadem asserentes.

QVÆSTIO VI.

An sit aliquod peccatum Originale?

HÆRESIARCHI PELAGIVS, teste S. Aug. l. de pec. Orig. c. 16. Ep. l. de pecc. mer. c. 2. Ep. l. de har. c. 88. finxit; Peccatum Adæ soli nocuisse, non posteris: nascique homines sine & virtute & vitio; mori verò naturaliter: nam & Adamum fuisse moriturum, etsi non peccasset. In Synodo Palæstina hanc hæresin eiuravit: scilicet tantibus deinde discipulis eequi damnasset doctrinam suam respondit: intellexi, pec. orig. posteris nocuisse Exemplo seu imitatione; non Propagatione, infantes vero nasci non qualis Adam erant; quod careant lib. arbitrii usu, sintque præcepti incapaces.

II. PELAGIANI postea finxerunt, Mortem corporis trahi ex Adamo per generationem; non tamen peccatum, seu mors animæ. Teste S. Aug. l. 4. contra Pelag. c. 2. 4.

III. ALBIGENSES, teste S. Anton. p. 4. tit. n. c. 7. §. 5. Et antehos Petrus Abailardus, teste S. Bern. epist. 188. Christum fecisse omnia solum, ut nos verbo & exemplo doceret; quia solum nocuit Adam exemplo: Infantes, ut instructionis & exempli incapaces, nec in Adamo perisse; nec per Christum saluari. Itaque Pelagianos secuti sunt; non Pelagium.

ANABAPTISTÆ, propago Lutheri, sentiunt cum Pelagio: ZVINGLIUS & Erasmus &c. cum Pelagianis. Vide Lutheo-caluin. parte 4. quæst. 14.

PAPISTA. Et vere peccatum originale.

Quia Rom. 5. *Sicut per unum hominem pec. &c. & mors in omnes*: at hoc esse Actuale nequit; cum etiam infantes moriantur.

DICUNT Zvvingl. & Anabaptista:

1. Per unum cæpit esse pec. actuale.
2. Peccatum metonymice dictum, sc. Concupiscentia;
3. Intrauit Imitatione, non Generatione. Vnde Erasmus sic vertit: *Propter unum hominem &c. In omnes homines mors peruasit &c. Quatenus omnes peccauerunt.*

Ad I. Per Angelum cæpit actuale pec. ante Adamum; in quo, I. Cor. 15. *omnes moriuntur*. Iam ut mors in mundum intrans non fuit solius Adæ, sed est omnium; ita & peccatum eius est omnium.

Ad II. Causa peccati, homo: mortis, peccatum est reale: Hoc a. non est con-

cupiscentia seu fomes peccati; quia non fomitis, sed peccati stipendium mors, Ro. 6. Et Ezech. 18. *Anima, que peccaverit, ipsa morietur*. Et Deus non dixit, *quacunque die pronus fueris, sed comederis &c.*

Ad III. Pauli scopus erat probare, Omnes vocatos ad gratiam esse; quia omnes peccauerunt in Adam origine ipsa: *Sicut in omnes ab uno mors pertransit*. Nam *sicut per unius delictum in omnes homines in condemnationem*: *Sic per unius iustitiam in omnes homines in Iustificationem*. Atque ita locum istum capi oportere definiuit Conc. Mileu. quod, ut particulare, superbe reijcit Erasmus, loci deprauator. Vide Bell. l. 4. c. 3. &c.

QVÆSTIO VII.

Qualis Origo sit animarum humanarum?

HÆRESIARCH. Gnostici, Manichæi, Priscillanista, teste Aug. l. de har. c. 6. 46. 70. cum Stoicis opinabantur: Animas esse particulas substantiæ Dei. Proinde nec proprie creati; nec ab parentibus traduci; sed à Deo inspirati.

SVADENT isto, Gen. 2. *Inspiravit in faciem eius spiritum vitæ*. Itaque ex Spiritu suo Deus spiritum animæ produxit.

PAPISTA. Hæresis hæc damnata est in Conc. Bracarensi l. c. 5. Quia substantia Dei est immutabilis, & inuiolabilis. Mat. 3. Ps. 101. Iac. 1. Anima vero est mutab. & violabilis, cum possit ex bona fieri mala; & contra: possitque puniri.

DICO. Deus trifariam producit Spiritum:

1. Ex substantia sua: Vt Sp. S.
2. Ex nihilo: ut Angelos:
3. Ex materia creata; ut animas bestiarum. Anima humana non est producta

G g mo.

modo primo; quia est mutabilis: Non tertio; quia non est materialis: Ergo tertio.

II. HÆRESIARCH. ORIGENES l. i. πρῶτον ἄρχων. c. 7. cum Platonis statuit: Animas humanas ex nihilo creatas à Deo simul cum Angelis: At fastidientes cælestium, amore terrenorum, in carcerem corporis detrusas.

SVADENT Origenistæ istis. 1. Pl. 114. Revertere anima in requiẽ tuam. 2. Pl. 118. Prius, quam humiliarer, ego deliqui. 3. Pl. 141. Educ de custodia animam meam. 4. Ioan. 1. Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum.

PAPISTA. Error hic damnatus est in Conc. Bracarensi l. c. 6. & à S. Leone, & S. Patribus; in primis à S. Cyril. Alex. l. 1. in Ioan. 9. argumentis XXIII. expugnatur. RATIO: Quia sequerentur absurda complura.

1. Ut improvide Deus occidisset impios, seruassetque pios, ut in diluuiò, Sodomis, mari rubro. &c.

2. Gratias deberemus Satanæ, quod mortem procurasset qua carcer reseratur: nullas Christo, mere nti nobis corporum resurrectionem.

3. Prolificare non foret benedictio Dei; nec gratia foret, seruari in periculis mortis, resuscitari.

4. Iniq; iuberentur occidi malefici.

5. Multæ Scripturæ forent falsæ. Vide in Antichristo p. 4. q. 12.

Dico Ad I. Gratiarum actio est ea pro discussa tribulatione, & quiete animæ reddita; & spe beatæ quietis.

Ad II. De paterna castigatione accidentaria loquitur: nõ de origine animæ.

Ad III. Literaliter agit de sua latebra speluncæ dum fugeret Saulem: Spiritu- liter corpus aggrauat animam.

Ad IV. Venit in mundũ, qui creatur.

III. RABBINISMVM vide in Luthero-cal. p. 7. 15. refutatum.

IV. HÆRESIARCH. APOLLINARIS, & Luciferiani, teste Aug. de bar. c. 81. Tertulianus; Animas immortales, quam corpora ab parentibus trahi.

SVADENT istis. 1. Gen. 46. Omnes animæ, quæ erant fuerunt de femore Iacob, fuerunt 66.

2. Christus & Leui erant in lumbis Abraham, cui hic decimas offerret Melchisedech: at, Heb. 7. Leui fuit decimatus tunc, non Christus; ergo Christus antea fuit in Abrahamo, quam Leui; sc. Leui corpore anima; Christus solo corpore: ideo nec traxit patris in genera tione.

PAPISTA. Error hic reicitur Theologis apud D. Tho. 1. q. 118. a. 2. q. 2. dist. 17. 18. fretis 1. Scripturis: Vide in Antichristo p. 4. q. 12.

2. Traditio est Ecclesiæ per ordinem S. Patrum apud Bell. l. 4. c. 11.

3. Ratio eumcicit ex principijs fidei.

1. Quia Animæ hominum sunt immortales; quia per se subsistunt, nec dependent à corporibus; ut bestiales. Quæ autem per se subsistunt, & per se producuntur, non ad productionem & extinctionem alterius, ut bestiales. Quæ per se producuntur, non fiunt ex propagatione, sed ex nihilo fiunt; ut humanæ animæ: sin; non forent immortales.

2. Quia si anima producitur ex corpore: ergo foret corporalis & mortalis. Si ex patris anima tota: ergo pater post generationem careret anima. Si ex parte animæ; ergo anima esset partibilis, & eoque corporalis ac mortalis.

Si ex Semine corporali: ergo & anima foret corporalis: Si ex Semine spiritali substantiali; sic redit prior diuisibilitas animæ.

Si ex accidentali; sic semen animæ non erit materia, sed instrumentum agentis; at est materia.

Vnde

Vnde ergo Forma; quæ est Anima, vt definiuit Conc. Lateran. sess. 8.

DICO AD I. Scriptura animas ponit pro hominibus, partem pro toto, vt 1. Reg. 28. Samuel apparuit, cum sola fuerit anima, Leu. 5. Si peccauerit anima. &c.

AD II. In lumbis Abrahamæ fuit Christus secundum materiam carnis; non secundum rationem seminalem: at Leui secundum vtrumque, Christo n. fuit mater ex Abrahamo; at non Pater.

AD III. Deus cooperatur acti oninaaturali; non vitio voluntario fornicantis. Vt ait S. Hier. l. 3. Apolog. contra Rufinum: cooperatur semini sparsio, licet per furtum sublato.

SENTENTIAS alias duas repete ex *Luthero* cap. 4. q. 5. reiectas; vnde fortiter infertur veritas de Traduce peccati originalis.

QVÆSTIO VIII.

Decedentium sine baptismo POENA an sit mors æterna?

HÆRESIARCH. I. Vincentium refutat S. Aug. l. 1. de origine animæ, c. 9. & l. 3. c. 13. quod assereret esse beatos paruulos decedentes absque baptismo. *Zvinglius*, *Bucerus*, *Martyr*, *CALVINVS*; aiunt, Fidelium filios saluari, certum esse, Probabile, & Insuper delictis; ait *Zvinglius*; vi reparata per Christum naturæ.

II. PELAGIANI, teste Aug. l. de hæc. c. 88. *Esti non baptizentur, promittunt eis, extra regnum Dei quidem; sed tamen æternam & beatam quandam vitam suam: sc. beatitudinem naturalem.* Sic ferè & *Catharinus*, & *Pighius* docuere. Liqueat in *Luthero* ca. p. 4. q. 24.

PAPISTA. Tales paruuli absolute sunt damnati. Est de fide; sic definiuntibus Concilij, Papis, Patrib. & Theol. Et Conc. Palæst. nam coegit Pelagium suam hæc. esin contrariam anathematizare. S. Aug. l. 1. de Orig. animæ. c. 9. *Non baptizatis paruulis nemo promittat, inter dam-*

*nationem, regnumque cælorum, felicitatis cuiuslibet quasi medium locum. Hoc enim eis hæresis Pelagiana permisit. Idem l. 1. de pe. mor. c. 34. Quid in paruulo agit exorcismus meus, si in familia diaboli non tenetur? Et tali sub tyranno decedunt non baptizati. Adde quod ibidem Sanctus Augustinus non fuit ausus pronunciare de paruulis sine baptismo morientibus istud: *Melius erat ei, si natus non fuisset homo ille.**

QVÆSTIO IX.

An SUFFICIENS Auxilium detur omnibus ad salutem?

HÆRESIARCH PELAGIANI, teste Aug. l. contra *Epist. Pelag. c. vlt. & Ep. 106. 107.* *Epist.* assererant, Gratiam omnibus paratam esse; & quemque eam potest expetere & excipere solis lib. arbitrii viribus; sine alia gratia præueniente.

LVTHERO-CALVINISTÆ, vt *LVTHERVS* in *assert. a. 36.*

CALVINVS *Inst. 3. c. 22. §. 10. & c. 24. §. 13. 16.* confingunt contrarium: sc. multis deesse auxilium Sufficiens ad salutem; vt Reprobis ab æterno.

PAPISTA. I. Conc. Arauficanum damnauit Pelagianos. Quia Ph. 2. *Vobis donatum est, vt in illum credatis: non ex viribus arbitrii habent.* Rom. 12. *Vnicuique diuisit Deus mensuram fidei: nemo suo opte arbitrio acquisiuit.* Vide *Luthero* c. p. 4. c. 31.

II. Auxilium sufficiens omnibus datur pro loco & tempore. Quia Pf. 24. *Vniuersa via Domini misericordia & veritas.* 1. Ioan. 2. *Ipse est propitiatio pro peccatis nostris: non solum a nostris, sed et totius mundi.*

III. Sufficiens tamen auxilium resurgendi à peccato non adest omnibus sepe & ubiq. Querit S. Aug. l. 4. in Iulian. c. 8. *Cur non conuertit Deus omnium Nolitium voluntates? Respondeo: Cur non oēs mortuos adoptat inuacro regenerationis Infantes?*

Gg 2

IV. A. 1

IV. Ad deuitanda tamen peccata semper omnibus, & vbiq; adest auxili-um sufficiens, mediate vel immediatè. Vnde S. Leo ferm. 16. de Pass. Dom. *Iuste instat præcepto, qui præcurrit auxilio.* Plura in *Lutherocal. p. 4. q. 31.*

QVÆSTIO X.

An vlla in nobis sit causa Prædestinationis?

HÆRESIARCH. PELAGIANI, teste S. Aug. l. 2. ad *Benifacium, c. 8.* & S. Prospero l. contra *Collat. c. 6.* fingebant;

1. Gratiam secundum merita nostra dari, id est, secundum quodlibet opus bonum. Gratiam verò eam omnibus ex æquo offerri: in arbitrij autem potestate esse oblatam acceptare, aut respicere. Sicque adscribendam salutem partim Offerenti Deo, partim Recipienti homini.

2. Deum, prout præuidit homines gratiâ receptâ bene, maleue vsuros; ita eos destinasse ad maiorem seu Gratiæ gradum, & gloriam: seu gratiæ subtractionem & damnationem.

ORIGENES finxit Omnium hominum animas simul in cælo creatas, has peccasse, illas non: sicque sortitas corpora Deum iuxta merita destinasse vitæ, aut mortis: Sub iudicium extremum tamen & Reprobos saluandos fore: quin & cæcæ dæmonas. Virosque damnauit Ecclesia.

CALVINISTÆ asserunt, solam *Eudoxiæ* Deum mouisse ad Electos eligendos: deoque Absolutam Voluntatem Dei solam esse causam impellentem Electionis: tum & Reprobationis: Non fidem, vel quodlibet opus.

Sic directe aduersantur Pelagianis bene; sed intelligunt malè.

SVADENT Pelagiani istis. 1. Mat. 20. *Voca operarios, & redde ijs Mercedem.* Mat. 25. *Venite benedicti. & c. esuriui. & c.* Ita promerenda est salus destinata.

2. Mat. 25. *Vni dedit quinq; talenta: & c. vnicuique secundum propriam virtutem:* Ergo vt gratia datur, sic fit & prædestinatio secundum cuiusque virtutem.

3. Ratio. Electio prærequirit disparitatem:

in eligendis: at hæc est ex operibus: ergo.

4. Deus prior est ad miserendum, quam puniendum: cur ergo non aut plures, aut omnes prædestinat?

Ideo sc. quia prædestinatio pendet ex libero arbitrio nostro: quod opponit impedimentum.

PAPISTA. Prædestinationis causa nulla est in nobis: sola, & tota in Deo est, ita volente.

Potest autem prædestinatio dupliciter considerari:

1. *In se:* Et sic nihil est causæ in prædestinato; sed in solius prædestinantis voluntate, quæ à nulla causa pendet stat omne.

2. *Quoad Effectus:* & sic est aliquid causæ in prædestinato.

DICO AD I. Bona opera præuisa sunt causa, viâ Executionis nostræ: & via Intentionis diuinæ, non sunt.

Neque voluntas finis includit voluntatem mediorum. Vnde soluitur prototum hoc: *Si sum prædestinatus, saluabor, quomodocunque viæ ero.*

AD II. Talentum significat gratiam, quæ datur cuique secundum suam dispositionem mouente Sp. Sancto factam; non vi liberi arbitrij.

Vel talentum est gratia gratis data ad cuiusque modulum naturalem.

AD III. Electio ipsa facit disparitatem inter eligendos.

AD IV. Sicut non datur causa ex parte nostra, cur Deus hos prædestinet, & non illos: ita nec, cur non omnes prædestinaret. Deinde ait S. Thomas in bonis maioribus pauciores sunt, qui assequuntur finem.

QVÆSTIO XI.

An DEVS sit liberi arbitrij?

HÆRESIARCH. PHILOSOPHI, vt Aristoteles, docuerunt Deum ex necessitate agere. Abailardus, teste Tho. V. Vald. l. 1. doct. fidei. c. 10. docuit Deum non posse facere, nisi quæ facit. Sic & WICLEFVS.

LVTHERANI & CALVINIANI sentiunt idē: Vide in *Luthero-cal. p. 4. q. 38.*

PAPISTA, Natura dictauit Philosophis hominem liberi esse arbitrij; quāto magis Deum; cuius ad imaginem creatus est homo? Nullam vero incumbere Deo necessitatem obiectiue ab re vlla creata; nisi absolute ab se ipso; vt cuius Velle est Esse Dei; ac proinde necessarium; asserunt S. Patres: vt S. Ambr. l. 2. de fide, c. 3. *Hæc operatur vnus idēq; spiritus S. diuidens singulis prout vult, i. pro libero voluntatis arb. non pro necessitatis obsequio.* S. Greg. Nyss. l. de Fato. c. vlt. *Voluntatem Dei seruire necessitati, non fas est dicere. Etenim necessitatis est Conditor.* Infra: *Omnipotens neque natura necessitate, neque legis præscripto operatur: sed sunt illi omnia contingentia, etiam necessaria.*

RATIO S. Hieron. Chryl. Theoph. Quia Multa Deus operatur præter ordinem naturæ, vt miracula: at si operaretur ex necessitate naturæ, semper eodem modo operaretur: ergo libere operatur, Vide *Luthero-cal. p. 4. q. 38.*

QVÆSTIO XII.

An homo sit lib. arb. in operibus naturalibus ac ciuilibus?

HÆRESIARCHÆ cū plures id negarunt, & anathematizati sunt. Vt Simon Magus, teste S. Clem. l. *Recognit.* Bardesanes sub annum 170. ait Aug. l. de har. c. 35. Mahomet annis 100. post, teste S. Hier. in præfat. dialog. contra Pelag. Priscillianus sub annum 390. ait Aug. ibid. Istos damnante S. Leone epist. 91. & Conc. Braacaracensi. Abailardus sub annum 1100. V. Wiclefus.

LVTHERVS & Melanchthon principio item negarunt: postea cantatâ palinodia affirmarunt.

CALVINVS verò eam sequaculis pernegat. Vide in *Luthero-ca. p. 4. q. 40.*

PAPISTA. Homo in cunctis naturalibus ac ciuilibus negotiis est purè liberi arbitrij absque omni & Coactione & Necessitate interiore ab natura, seu Deo, geniove alio. Docent id Scripturæ multiplices in meo *Antichristop. 4. q. 23.* Item Traditio continua, & damnatio hæreticorum. Item S. Patres. Vnde S. Hier. vbi supra: *Manichæorum est hominum damnare naturam, & liberum auferre arbitrium.* S. Iren. l. 4. c. 72. *Si non in nobis esset, facere hæc, aut non facere; quam causam habebat Apostolus, & Dominus consilium dare, quæ facere, à quibus abstinere oporteat.* Clem. Alex. l. 1. Strom. *Sed nec laudes, nec vituperationes, nec honores, nec supplicia iusta essent, si anima non habeat liberam potestatem.* &c. Vide *Bell. l. 4. c. 9. & Rationes, c. 10.*

QVÆSTIO XIII.

An possit solis natura viribus cognosci verum: Morale, & Bonum Morale agi?

I. HÆRESIARCH. PELAGIANI, sub annum 416. dicebant rectè, Legem Dei, in Veteri ac Nouo Test. scriptam esse Donum Dei: at affingebant, seruati eam solis naturæ viribus posse, eam auxilio Dei Generali.

CALVINISTÆ prorsus affirmant idem. Vide in *Luthero-ca. p. 4. q. 42.*

PAPISTA. Aliquod verum Morale potest cognosci naturaliter solum cum auxilio Generali: At veritates plures, grauiores, aut omnes requirunt Speciale.

Vnde Concil. Mileuitanum anno eodem damnans Pelagianos ait can. 4.

Gg. 3;

Do--

Donū Dei est, & scire quid facere debeamus, & diligere ut faciamus subaudi, In rebus ad salutem pertinentibus. Sic & Conc. A-rafricanum; & S. Patres S. Hier. ep. ad Algasiam q. 8. *Lex, que in corde scribitur, omnes continet nationes; & nullus est, qui hanc legem nesciat. Vnde omnis mundus sub peccato est, & omnes prauaricatores legis sunt.* Aug. in Pl. 57. *Hoc, quod tibi non vis fieri, ne feceris alteri; antequam lex daretur, nemo ignorare permissus est. ut esset, vnde iudicarentur.* Rationem adfert S. Prosper lib. contra Collat. c. 22. *Quis ambigat, hinc sapientiam humano generi ad temporalis vite utilitatem, ex natura à Deo conditam superesse reliquijs; Si enim ad ista terrena ordinanda rationalis animi non vigeret ingenium, non vivata esset, sed extincta.*

Demum Pharaonis cor induravit Dominus, id est, speciale auxilium ei negabat; & tamen, Exo. 9. cognoscens verum morale ait: *Peccavit Dominus in istis, ego & populus meus impij.*

II. HÆRESIARCH. PELAGIANI asseruerunt, solis lib. arb. viribus hominem posse omnia moralia præcepta implere, tērationes vincere, mala declinare, agere bona; id quod, sine vlla gratia Dei; Teste S. Aug. l. de her. c. 88.

LUTHERO-CALVINISTÆ contra, sic extenuant vires arb. lib. ut penè extinguant: Negantque posse ex ijs, quicquam boni moralis agi, sine Fide iustificante, gratiaque speciali, quod omnia opera sint peccata. Limitant id quidam, posse aliquam impleri legem, Verbi gratia de non occidendo. &c. quoad opus externum; at non quoad internum cogitatum.

PAPISTA. Omnia præcepta moralia, quoad substantiam operis, longiore tēpore nemo potest implere solis naturæ virib. Vide *Luthero-c. p. 4. q. 43. 44. 45.*

QVÆSTIO XIV.

An sine speciali gratia possit CREDI, An et Appeti aliquid ad salutem pertinens?

I. HÆRESIARCH. PELAGIUS vitium que affirmavit. PRIVS. Sola naturali intelligentiā, speciali auxilio, omnia Fidei mysteria capi, credi, que posse. 1. Quia pagani & hæretici credunt aliquid. 2. Quia res factæ, rationem excedentes, sine speciali creduntur auxilio: ergo potest & veritas aliqua. 3. Quia dei articuli tot sunt confirmati testimonio, ut certum omnium iudicio credi oportere. Ergo alio minus auxilio.

PAPISTA. Negat, *Sicut Oportet, credi posse.* 1. Quia Ioa. 6. *Nemo potest venire ad me, id est, credere, nisi Pater meus traxerit eum.* Phi. 1. *Vobis donatum est, non tantum ut in illum credatis, Act. 14. Aperuit Dominus ostium fidei.*

2. Ratio. Quia Ecclesia orat pro conversione.

3. Alias sequeretur, Initium salutis esse ex nobis. Demum nullum opus primum à nobis solis inchoari, perficique potest: ergo nec Credi.

DICO AD I. Credunt aliquid, sed non SICUT OPORTET, sc. ex parte obiecti, Dei; subiecti, absque dubitatione, & ex affectu pio subiectionis sui.

AD II. Donum est ex integra causa malum si ex vna, sat est.

AD III. Sic humana fide creditur, non Diuina, quæ ob Reuelantem Deum credit, non tam ob Modum reuelationis.

II. POSTERIVS. HÆRESIARCH. PELAGIUS. Sola humana voluntate potest desiderari, ac peragi quicquid pertinet ad salutem.

SVADEBANT istis, 1. Facienti quod in se est, Deus gratiam non negat: ergo ad hanc suis viribus se preparare potest.

8. Ad. 10. Centurio per eleemosynas promeruit in
fuiti a Petro.

3. Possunt naturæ viribus moraliter bona fieri: at
hæc sunt quædam dispositio ad diuiniora.

4. Homo naturalem habet inclinationem ad dilige
dum Deum, vt Autorem naturæ.

5. Homo potest creaturam diligere super omnia:
ergo & Creatorem.

PAPISTA. I. Sine specialiauxilio
non potest homo quid velle aut facere
pertinens ad salutem.

1. Quia Isa. 65. *Inuentus sum à non que
rentibus me* Luc. 19. *Venit Filius hominis
Quærere, & saluum facere, quod perierat.* Io.
an. 15. *Sine me nihil potestis ad salutem.* Io.
an. 15. *Sine me nihil potestis ad salutem.* Io.
an. 15. *Qui cepit in nobis opus bonum, ipse
perficiet vsque ad diem Christi.*

2. Sic & Traditio Ecclesiæ, & Defi
nitio Conciliorum: & praxis orans quo
tidie: *Actiões nostras aspirando praueni, &
adiuando prosequere.*

II. Nec PRAEPARARE se ad gratiã
potest vllus absque speciali auxilio.

1. Sic Scriptura: Pl. 84. *Conuertere nos
Deus salutaris.* Pl. 76. *Dixi, nunc cæpi; hæc
mutatio dextera excelsi.*

2. Ita similitudines; Pl. 142. *Anima
mea sicut terra sine aqua tibi.* Jerem. 18. 47.
Rom. 9. *Vt lutum in manu figuli.* 2. Cor. 2.
Eratis mortui in peccato: At mortui se dis
ponere nequeunt. Iac. 1. *Genus nos ver
bo veritatis.*

3. D. Thom. Eius est disponere ad for
mam, cuius est introducere formam: at
hoc Dei; ergo & illud.

III Deus in statu lapsò non potest si
ne speciali auxilio diligi perfecte, vel im
perfecte, vt Autor naturæ, nec vt Largi
tor gratiæ & gloriæ. Est autem *Dilectio
Dei*, quæ actus voluntatis, duplex: *Natura
lis*, vt Autoris naturæ: *Supernaturalis*, vt
Largitoris gloriæ. *Vtraque perfecta vel*

imperfecta trifariam. 1. *Quæ Deum an
teponit omnibus, aut non omnibus ap
pretiatiue:* 2. *Intensius diligens, aut minus
intensè.* 3. *Intensè & continuò diligens,
non vno solum actu.*

DICO AD I. Faciens quod in se est,
moralis sanctitate prouocat Deum ad
Donum gratiæ: at petendo & desideran
do suis viribus gratiam acquiri posse,
Pelagianum est.

AD II. Centurio antè non fuit omni
no infidelis; nam sciuit, coluitq; vnum
Deum. Dein fuerit infidelis; illa tamen
opera bona haud absq; Dei gratia facie
bat, disponente ipsum ad credendum.

AD III. Moralia bona licet nõ reddat
magis indispositum; non tamen dispo
nunt ultra suam naturalem actiuitatem
ad gratiam, quæ altioris est ac transcen
dentis ordinis.

AD IV. Non sequitur. Nam incli
natio naturalis etsi in homine maneat
per modum actus primi; nequit tamen
in actum secundum exire sine gratia; ob
naturæ corruptionem.

Neque necesse est, vt vbi est Inclina
tio in actu primo, adsint & vires ad a
ctum secundum: Nam inclinamur ad
beatitudinem; non tamen absque gra
tia beamur.

AD V. Non sequitur. Quia sensibi
lia magis cognoscuntur.

Et quia natura corrupta semper
ad se, suaque incli
nat.

DE

DE IUSTIFICATIONE.

QVÆSTIO XV.

An fides & iustitia possint amitti: Sintque iusti inter se pares?

HÆRESIARCH. IOVINIANVS pseudomona-
I.achus Mediolanensis, sub an. cccclxxxii. emer-
gens, docuit teste S. Aug. bar. 82. Iustos post acceptū
baptismum non posse peccare: sique forte peccent, e-
os quidem aqua lotos fuisse, ac spiritum gratiæ mini-
mè recepisse. Refutatur à S. Hier. Damnatur Romæ à
Syricio Papa: & in Conc. Mediol. à S. Ambrosio, anno
ccclxxx. proferibitur ab Theodosio anno eodem.

CALVINVS idem ipsum innouauit, hodieq;
asserunt Calvinistæ. Vide Luthero-c. p. 4. q. 68.

PAPISTA. Iusti perdere fidem iusti-
tiamque possunt, & perditam recupe-
rare.

1. Ita S. Scriptura, in *Antichristo* p. 4. q.

37.

2. Ita S. Aug. & Ambrosius, & Hier.
contra Iouinianum.

Et S. Greg. l. 30. Mor. c. 32. *Quis intel-
ligat, quod alius Catholice Matris ventre pro-
ditus, iuxta vitæ terminum erroris voragi-
ne deuoratur; alius autem vitam suam inca-
tholica pietate consumat, qui ortus in perfidia,
cum lacte matris hauserat virus erroris?*

HÆRESIARCH. IOVINIANVS, teste S. Hier. l. 2.
contra Iouin. affirmabat iustos omnes esse pares; ex
hoc fundamento; quod fingeret, Virtutes esse pares,
pariaque peccata omnia.

LUTHERANI isthoc non asserunt; volunt ta-
men omnes iustos esse æqualiter iustos neque
crescere iniustitia; licet virtutibus crescant &
sint inæquales: at per hæc negant quenquam
iustificari: neque crescere in fide & caritate ef-
feciunt crescere iniustitia.

PAPISTA. Errant utriusque. Ioui-
nian.

1. Quia Iob. 1. *Non est similis ei in terra.*
Psal. 83. *Beatus ascensionis in corde*
disposit: &c. ibit de virtute in virtu-
tem. S. Hieron. li. 2. contra Iouinianum.
*Quare dicunt: Adauge nobis fidem, se omni-
um una mensura est:* Matth. 11. *Non sum-
xit maior Ioanne.* Matth. 8. *Non inueni-
tantam fidem.*

1. Quia Ecclesia similis est terræ fer-
renti fructum, *Mat. 13. tricenum, cen-
tenum, &c. Corpori, Rom. 12. 1. Cor. 12.*
in quo membra alia aliis sunt nobilitate.
2. *Tim. 2. Domui in qua vasa honoris
& ignominie, lignea, fictilia, aurea, &c.
Ædificio, 1. Cor. 3. cui superædificantur
aurum, gemmas, ij ligna, fænum, & pulas.*

2. Quia præmia in cælis sunt imper-
petua. Ioan. 14. *In Domo Patris mei manent
multa sunt.* 1. Cor. 15. *Alia claritas solis, alia
luna, alia stellarum.*

Ita differt Sanctus à Sancto acciden-
tialiter; non essentialiter. S. Ambr. li. 7.
in Luc. 15. *Æqualem dignaris reddere me-
dem vitæ, non gloriæ, id est, eundem detur-
rium æternitatis, non gloriæ.* Ita S. Hieron.
tres aduersus Iouinianistas.

De Lutheranis vide Luthero-c. p. 4. q. 70.

DE BONIS OPERIBUS IN SPECIE.

QVÆSTIO XVI.

Oratio necessariae sit ac vitiosa?

HÆRESIARCHÆTHNICI quidam sunt rati orationibus prouidentiam Dei posse mutari: MAS-SALIANI iis solis posse homines iustificari.

II. PERIPATETICI è contra tollebant & Dei prouidentiam, & orationem: PELA-GIANI viribus liberi arbitrii tribuebant diuina omnia obseruari posse; oratione nil opus: VVICLEF operibus bonis.

III. LUTHERANVS Ioa. Monhemius aiebat, Deum precantibus dare, quod ceteroquin daturus vltro fuit: ideoque orationem esse superuacaneam.

IV. LUTHERANI, itemq; CALVINIANI præferunt permagni ab se fieri orationem; esseque Imperatoriam; (Non tamen Remissionis peccatorum; nec Iustificationis) vt quæ soli tribuenda sint fidei. Negant quoque Satisfactoriam esse, aut Meritoriam.

PAPISTA. Necessaria Oratio est; Quod Deum fleat volentem, non muter: Quod ad iustificatione adiuuet, nō sola efficiat: Quod ea mediante Deus dare decreuerit quædam; aliter non danda: Ideoque præcepta est. Vide in *Luthero-cal. p. 4. q. 86.* Quo verius S. Aug. l. 2. de bono per se. c. 16. *Constat, Deum alia danda non orantibus, sicut initium fidei; alia non nisi orantibus præparasse, sicut perseverantiam.* Perutilis quoque oratio est ad satisfactionem, Meritum, Impetrationem primario. Secundario ad illuminatione montis, Spem, Caritatem, humilitatem, castitatem, contemptum mundi, gustum cœlestium, &c.

QVÆSTIO XVII.

An Hora Canonica, & Cantus Ecclesiasticus sic, vt sunt, tolerari queant?

HÆRESIARCH. PAVLVS SAMOSATENVS sub an. 1280 arguit Ecclesiam de hymnis in Scriptura nō contentis: teste *Eusebio l. 7. hist. c. 26.* VIGILANTIUS, sub an. 406. ab S. Hieronymo reprehensus, quod nudus oraret, & refutatus quod nocturnas vigiliasteciiceret. Eius sectatores dicti sunt *Nyctaxontes*, i. somniculosi, ait *Ista. l. 1. Offic. c. 22.* VVICLEFVS Horas Canonicas in multis carpebat: Refutatus à *Tho. VVald. to. 3. de Sac. c. 24.* THABORITÆ in Boemia garriebant tempus conteri Horis dicendis: Ita *Eneas Syluius l. de Orig. Boem. c. 35.*

LUTHERO-CALVINISTÆ Institutum Horarum & rodunt, & reiciunt magis, quam refutare nitantur. Vide in *Luthero-cal. p. 4. q. 86.* Per Salue Regina honorem adimi Deo, darique creaturæ queruntur.

PAPISTA. Horas Ecclesiasticas & Scriptura, & Traditio, & ratio fat tuentur: S. Patres verò in ijs & testandis, & commendandis sunt plurimi; in persoluedis fuerunt toti apud *Bell. l. de bon. op. c. 13.* Particulæ præcipuæ in Salue Regina primario de Deo dicuntur; ac secundario ac infinities inferiore modo etiã Sanctis rectè tribuuntur: hocque amplius Deiparæ. Liquet inductione singularum.

II. HÆRESIARCH. HILARIUS quidam, ait *S. Aug. l. 2. Retract. c. 11.* CANTVM prorsus ex Ecclesiis excludat. HENRICIANI & PETROBRVSIANI, sub an. 1126, teste *Cluniac. ep. ad Epis. c. 10. l. idem innouarunt.* VVICLEF & vocem paulo altiore in precibus non ferebat; Cantum hoc minus; teste *Tho. VVald. to. 3. sit. 2.*

LUTHERANI ac CALVINIANI Cantum in templis affectant; sed & nouant: Antiquū Ecclesiasticū illū aspernantur superbe; petulater insecantur, impiè proscribunt. Liquet in *Luthero-c.*

PAPISTA. Cantus Ecclesiasticus inde è cœlo ab Angelis; ex Vet. Test. ab Dauide; ex Nouo Test. ab turbis Ophanna Christo accinentibus, eum Christo aduertus Phariseos defendente; Ab exemplo Christi in Cœna, Apostolorum Pauli ac Silæ; atque ab illius præcepto; Ab Ecclesiæ Traditione, ad nos vsque descendit. Vnde dispositus est ab Concilijs in Oriente, Italia, Africa, Hispania, Gallia, Germania; testibus S. Patribus: Idq; in Horis concinendis, in sepulturis, in organis, musicisque instrumentis. Et verò suæ constant vtilitates eidem, i. Accedit animos ad pietatem: *Aug. l. 9. Conf. c. 6. 2.* Prolixitatem officiorum diuinorum mitigat, vt molesta mi-

Hh nus

nus accidat: *Lactant. l. 6. c. 21. 3.* Testamur infidelibus, nos fidem non crubescere. *Ambr. Ruffinus, Theodore. &c.*

4. Testamur Legem Dei nobis esse periuicendam, iuxta Pl. 118: *Cantabiles mihi erant iustificationes tuae.*

5. Ut etiam illo modo laudemus Deum tota contentione vocis ac corporis. *Iustinus in respons. ad quæst. 107.* Plura in *Luthero-cal. p. 4. q. 87.*

QVÆSTIO XVIII.

Ad IEIUNIUM an requiratur ciborum delectus: possitque præcipi conscientijs?

I. **HÆRESIARCH. ESIONITAS**, Encratitæ, Eustathiani, Priscillianistæ, omnium animantiû carnes immundas esse fingeant. *Apostolicè* teste *S. Bern. ser. 66. in Cant.* in super vinum asseriebant immundum: ut olim Mahumet ac Manichæi.

II. **NICOLAITAS**, & Valentiniani quosuis cibos quouis tēpore licitos esse, veteriq; non posse. Ita *Tren. l. 1. c. 1.* *IOVINIANVS*, ait *Hier. l. 2.* contra eum, negabat ieiunia & abstinentiam prodesse quicquam.

III. **LUTHERO-CALVINISTÆ** Delectum ciborum, ut hæreticum, negant. Vide *Luthero-cal. p. 4. q. 90.*

PAPISTA. In ieiunijs Delectus ciborum fuit in Veteri Test. vñtatus ac laudatus: non ut ceremonialis, aut iudicialis; sed ut moralis: moralia autem, ut ex natura promanantia, in Lege noua confirmantur etiam; tantum non antiquantur. Hinc vtriusque exempla Instrumenti nobis illustra prælucent: ut rectè ad ieiunij rationem pertinere ciborum delectum asserat Ecclesia.

II. **HÆRESIARCH. Eustathiani & Aeriani**, teste *Socrate l. 2. hist. c. 33.* & *Epiph. her. 57.* negabant Ecclesiam posse lege sua ad ieiunium obstringere conscientias.

LUTHERO-CALVINISTÆ similiter profus. Pater in meo *Luthero-cal. p. 4. q. 92.*

Quin addunt, nec diuina lege vllum præcipi ieiunium, adeo esse liberrimum. *Ibi. q. 91.*

PAPISTA. I. Iustè, licitèque indicit ieiunium, exempla facti docent in Scriptura, ut Ionadab, Mardochei. &c. Vnde Concilia sancta de ieiunijs statuerunt etiam anathematizando violatores eorum, ut Gangrense, Laodicenum, Toletanum, Bracarense. Ideo Tertul. li. de iei. *Benè, quod & Episcopi vniuersæ plebi mandare ieiunia assolēt.* *S. Basil. orat. 2. de iei.* *Omnes aequaliter. & præceptum audiamus. & cum gaudio suscipiunt.* *Angeli sunt, qui per singulas ecclesias ieiunantes describunt.* *Hier. ep. ad Marcellum: Aliud est necessitate, aliud voluntate munus offerre ieiunij.* *Aug. serm. 62. de tempore. Alys diebus ieiunium remedium est, aut præmium: in Quadragesima non ieiunare, peccatum est.*

II. **Lege diuina in genere præceptum est ieiunium.** Vnde *S. Aug. epist. 86. in Euangelicis & Apostolicis literis, totiq; Testamento Nouo, id reuoluēs animo, video præceptum esse ieiunium.* *S. Leo serm. 4. de ieiun.* *illa, quæ rerum futurarum figuræ gerant, impletis quæ significauerunt: finita sunt ieiuniorum verò utilitatem Noui Test. gratia non remouit.* &c. *Quia sicut per manet ad intelligentiam Christianam, Dominum Deum tuum adorabis &c. ita quod in iisdem libris de ieiuniorum significatione præceptum est, nulla interpretatione vacuatur.*

III. **HÆRESIARCH. BEGARDI**, esse *Tarrivm. l. 4. Summa de Eccl. p. 2. c. 36.* negabant viros perfectos ad ieiunij attineat; quod peccare nequeant; & contra peccatum sit ieiunium institutum.

LUTHERO-CALVINISTÆ cum soli fidei tribuant iustificationem; cum sese prædestinatos specialiter credant; cum excidere fide ac salute se posse negent; cum electis nullum officere peccatum posse contendant, eo quod non imputetur: omnino sibi misericordiam tribuere perfectionem videntur; adeo, ut nulla egere sese, præterquam Christi, satisfactione propria negent. *Ibidem.*

Idcirco etiam vlla se ieiunii lege teneri posse perpendunt. Si non iidem sint cum Begardis; certe eorum sunt quam simillimi.

PAPISTA. 2. Begardorum error est damnatus in Conc. Vienn. Et ante ortum eius S. Leo serm. 11. de quadrages. *Adest maximum sanctissimumque ieiunium, quod obseruantiam sui vniuersis fidelibus, sine exceptione denunciat. Quia nemo tam sanctus, ut non sanctior; nemo tam deuotus, ut non debeat esse deuotior.*

2. Etiam in tertium raptus cœlum ait, 1. Cor. 9. *Castigo Corpus meū. &c.* Et Mat. 11. *Nemo surrexit maior Ioan. Baptistamē coluit ieiuniū; Ita & Mardocheus, Daniel, Dauid, Judith, Hester, Anna. &c.*

3. Vana est autem iactantia perfectio- nis: cum Iacobi 1. *In multis offendimus omnes. Ut, 1. Ioan. 1. Si dixerimus, quia peccatū nō habemus, nos ipsos seducimus.* Cum quique fateri debeat istud, Rom. 7. *Sentio aliam legem in membris meis.*

Callianus, affinis errori, tria asserit Collat. 21. c. 29. 1. Iustos non subesse legi cogenti, cum sponte ieiunent. 2. Iustis facilius relaxari ieiunium indictum; ob certitudinem temperantiæ ipsorum, & caritatis. 3. Perfectos eos, qui totos ieiunant annos, nō teneri lege ieiunij, cum plus offerat Deo quam eis præcipiatur. At hoc improbat: ob voluntariam

oblationem non oportet omittere Necessariam. Et lex communis omnibus excipit neminem; sed aut Ætas, aut Morbus, aut Necessitas, aut Labor. &c.

QVÆSTIO XIX.

An ieiunium sit Dei cultus meritorius & satisfactorius?

HÆRESIARCH. IOVINIANVS, teste Hier. l. 2. contra Iovin & Augustino l. de har. c. 82. dogmatizabat, nil ad salutem prodesse ieiunia, ciborumue deletum.

LUTHERO-CALVINISTÆ, vt Melanch. Brent. Kemnit. Calvinus, id ipsum propugnāt. Non tamen omnem ad virtutes vtilitatem ieiunii proficere dissentunt.

PAPISTA. Ieiunium est & meritorium, & satisfactorium, & Impetratoriū. Vnde Rom. 12. *Obsecro vos per misericordiam Dei, ut exhibeatis CORPORA vestra hostiam viuentem, λογικὴν λατρείαν, sanctam, Deo placentem, rationabile obsequium vestrū.* Loquitur de castigatione carnis, quæ potissimum fit ieiunio. Hinc Tert. l. de resurr. *Sacrificia Deo grata dico ieiunia.* S. Greg. hom. 16. ait Deo decimas & vitæ primitias quasi offerri. Tertul. ait lib. de iei u. *Sicut primum vsus cibi perdidit; ita ieiunium Deo satis facti.* Ibid. *Ieiunia agnitio- nem Sacramentorum de Deo merentur.* S. Aug. serm. 26. *Ieiunium aut remedium est, aut premium.*

F I N I S

Genealogiæ Luthero-caluinisticæ quadripartitæ.

GLORIA

DEO, Trisuno, Deipara, Diuisque Cœlitibus. Amen.

Hh 2

ANTI-

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Geistliche Harmonien
G L O R I A
1700

ANNA 1700